

APOCA

Butlletí Català d'Informació Notarial

Editorial

APOCA, SEGON ACTE

La revista APOCA va néixer a la llum pública l'any 1995, amb un doble objectiu: el de contribuir a fer normal l'ús del català a les escriptures i actes notariais (ara hauríem d'afegir, i a les pólisses intervingudes notarialment) d'altra banda, el de denunciar determinades pràctiques irregulars, quan no directament il·legals, d'alguns despatxos notariais (comissionisme en la captació de la clientela, absentisme en l'autorització de diferents documents notariais) que, a més d'atemptar contra la lliure competència professional, creen una imatge esperpéntica del notariat i, en definitiva, desvirtuen el sentit de la nostra professió.

Han passat quinze anys des del primer número d'APOCA, que tantes expectatives desperté dins i fora del notariat català amb la perspectiva que ens dona el temps transcorregut, podem dir que així com el primer deis objectius enunciats ha estat, en part, assolit (tot i que queda molt camí per fer, el català ja no és quelcom anormal o excepcional en els documents notariais), hem de confessar el nostre relatiu fracàs respecte a l'intent, probablement ingenu, de voler extirpar o reduir el càncer del comissionisme i de l'absentisme notarial. Aquesta continua essent una assignatura pendent dins de la nostra professió, que per si sola ja justificaria la reaparició d' APOCA.

Tanmateix aquesta nova evicció d' APOCA dins del teatre llatí del notariat -aquest cop de la mà de l'Associació d'Amics del Notariat Català, entitat que ha heretat la canàlera d'aquesta revista- no té per objecte excloure el de denunciar les citades males pràctiques o mals usos notariais; sabem que dins de cada professió existeixen -han existit sempre i el notariat no n'és una excepció- persones que no

ÍNDEX

1 EDITORIAL

Apoca, segon acte

3 BREUS

¿Una missió impossible?

La resposta Manuel o una missió possible

Un degà per a un Col leg!

L'Asanc

*Un tema recurrent:
La llengua catalana als despatxos notariais*

Els notaris davant de la crisi! econòmica

8 PRACTICA NOTARIAL

Algunes repercussions de la Llei 25/2010 en la pràctica notarial, per C.S.

Els notaris compiladors, Eladi Crehuet

16 L'ENTREVISTA IMAGINÀRIA

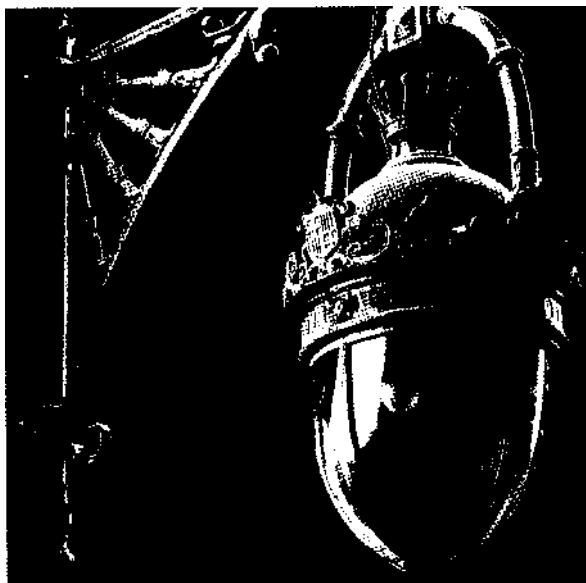
Sebastià Solé parla amb Irene Serra

19 NO TA RIAS

Consultor! del Doctor Escrivá

Resultat del primer concurs de cançons i rodolins

"Fundació Escrivá"

respecten les regles del joc i que fan trampes. Quan en tinguem constància certa, les farem sortir a les nostres pàgines; nosaltres no podem sancionar-les de cap altra manera. Tanmateix el que sobretot volem fer és parlar a bastament d'un altre notariat català que creiem que encara és perfectament possible: un notariat respectuós amb les regles del joc i íntimament arrelat a la societat que l'ha fet possible. Aquest és el notariat que APOCA està defensant des del regle passat.

EDITA:
ASSOCIACIÓ D'AMICS
DEL NOTARIAT CATALÀ

Els notaris compiladors

És sabut que quatre notaris catalans –per ordre d'edat, els senyors Ramon Maria Roca-Sastre, Ramon Faus, Josep Maria de Porcioles i Lluís Figa Faura– contribuïren d'una manera notable, a l'elaboració de la Compilació de Dret Especial de Catalunya que es promulgó el 21 de juliol de 1960.

Al llarg d'aquest any tots nosaltres hem pogut familiaritzar-nos amb la imatge d'aquests quatre notaris, ja que als diferents tríptics anunciadors dels actes commemoratius del CINQUANTA ANIVERSARI de la Compilació s'ha publicat una fotografia seva.

Pel que sabem, aquesta fotografia està feta a Andorra, presumiblement durant l'hivern d'aquell any: **tots** quatre fedataris van vestits amb foscos i elegants trajos d'abric, i el senyor Porcioles fins i tot porta una armilla de tonalitats més cïares. No cal dir que tots ells es troben asseguts entorn d'una taula plena de 'libres, carpetes i papers, al centre de la qual algú ha col·locat un cendrer que fa la propaganda al conyac Croizet. Tots tenen una expressió distesa i almenys tres d'ells –Faus, Porcioles i Figa– somriuen, com si haguessin acabat de donar solució a un recargolat problema successori. Es diria que han aprofitat la presència del fotògraf per fer un petit i merescut descans en el seu treball.

Aquells quatre fedataris s'havien traslladat a Andorra, segons explica Puig Salellas a la seva necrològica dedicada Porcioles publicada a La Vanguardia, per tal de refer, en un cap de setmana, el text compilat que havia

estat refusat per la Comissió de Justícia de les Cortes; suprimiren alguns articles i comprimiren els altres fins arribar a un total de 344, xifra que resultó més tolerable per al poder central que la de 534 articles que contenia la Compilació presentada en primer lloc.

Peró tornem a la fotografia: a l'esquerra apareix el més jove i més prim de tots, el notari Figa Faura, que, com a bon secretara, té a la seva dreta una màquina d'escriure Olivetti. Abans de ser fotografiat, en un gest que algú podria qualificar de coqueteria, el notari Figa ha deixat les seves amples ulleres de conxa sobre la taula.

A l'esquerra del senyor Figa es troba assegut el notari Roca-Sastre que, com ja hem dit, és l'únic que no somriu; sembla que, en general, no era un home gaire somrient (Pla el defineix com un homenot "una mica eixut"); tot i tenir un fill pintor, el notari Roca-Sastre devia considerar que això de fotografiar-se no estava fet per a ell, Binó per a les artistes i els esportistes que sortien a les revistes. A qui pot interessar la cara que fa l'autor d'una obra de Dret Hipotecara?, devia pensar el notari de La Pedrera, mentre feia veure que consultava un dels documents que tenia davant seu.

Al centre de la fotografia se situa el notari Porcioles; somriu amb un somriure reconcentrat i té la mirada una mica perduda, com si estigués en un altre 'loc –en una reunió plenària municipal, per exemple–. També té un llibre obert al seu davant, però no el llegeix; potser està repassant mentalment el discurs de presentació de la Compilació, un discurs

que necessàriament haurà de complaure els polítics de l'època i que haurà de pronunciar ell, que ja n'és especialista .

Finalment, a la dreta de la imatge, apareix la bonhomiosa figura del notari Ramon Faus, que és qui somriu d'una manera més clara, més oberta –com si volgués compensar el no somriure del notari Roca Sastre- i que també està voltat de carpetes i llibres, en un dels quals potser ha trobat un paràgraf que el diverteix; tots els llibres –també els d'aquella època- estan plens de sorpreses, sovint divertides. Es tracta de saber-los llegir, de saber-les trobar.

Aquests quatre notaris tenen una sèrie de notes en comú que és bo recordar.

En primer lloc, encara que tots quatre van ser notaris de Barcelona, cap d'ells havia nascut a la ciutat comtal: Roca Sastre, el més gran de tots, nasqué a Tárrega l'any 1899; Ramon Faus a Guissona el 1902; Porcioles a Amer el 1904 –tot i que aviat es traslladà a Balaguer- Figa Faura a Palamós l'any 1918. S'ha insistit que aquesta vinculació –natural i afectiva- a diferents comarques catalanes, especialment a la Segarra, determinaria que la Compilació regulés de forma detallada determinades institucions jurídiques que tenien –o havien tingut- una especial vigència en aquestes comarques, com per exemple els capítols matrimonials.

Ramon Faus fou el primer que obtingué el títol de notari, l'any 1927 (el seu títol, per tant, està expedit pel rei borbó Alfons XIII). Faus va prendre possessió de la seva primera notaria, Monforte de Lemos, pel novembre de 1927 i, després d'una curta estada a Xàtiva, guanyà, per oposicions celebrades el 30 de gener de 1931, una

notaria de Barcelona, on romangué fins a la seva jubilació, l'any 1977. Tanmateix la seva va ser una jubilació ben curta, ja que al maig de l'any 1979 fou nomenat president de la Comissió Jurídica Assessora, càrrec que exercí fins pràcticament la seva mort, esdevinguda el dia 11 de juliol de 1987. Era fill de Ramon Faus i Condomines, que fou notari de Guissona i autor de nombrosos llibres jurídics i de pràctica notarial.

Els notaris Roca Sastre i Porcioles accediren al notariat el mateix any, el 1932, si bé el primer –llavors veritable col·leccionista d'oposicions- ja havia guanyat una pina de registrador de la propietat. Els seus respectius títols de notari foren expedits, per tant, pel llavors President de la República espanyola, senyor Niceto Alcalá Zamora. La primera notaria de Roca Sastre fou Vilafranca del Penedés i la primera notaria de Porcioles, la ciutat de Balaguer, on s'instal·laria al mateix despatx del seu pare, Joan de Porcioles i Gispert, situat a la pina Mercadal. Roca Sastre prengué possessió d'una notaria de Barcelona l'any 1944, després d'haver prestat diversos serveis a la Generalitat (fou membre del Tribunal de Cassació de Catalunya), mentre que Porcioles fou notari de Barcelona l'any 1947, després d'haver seguit una fulgurant carrera política (durant els anys quaranta fou designat, successivament, president de la gestora de la Diputació de Lleida i director general deis Registres i del Notariat), que culminaria amb el seu nomenament com a Alcalde de Barcelona l'any 1957.

Lluís Figa Faura va prendre possessió de la seva primera notaria, Cardona, al

desembre de 1944 i, després d'un efímer pas per Bilbao, a l'abril de 1950 arribó, com a notara, a Barcelona, on es jubilà l'any 1988. L'any 1979 va ser designat, juntament amb els notaris Ramon Faus i Josep Maria Puig Salellas, membre de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat.

Cal remarcar, en segon lloc, que tots aquests notaris catalans van tenir una vida llarga, ja que tots ells van arribar a complir gairebé els vuitanta anys de vida; en el moment de morir, Porcioles tenia 89 anys, Faus 85, mentre que Roca Sastre en tenia 80 i Figa Faura ja n'havia complert 79. Una vida llarga sempre és una benedicció per a un jurista, ja que li permet completar la seva obra, o almenys una bona part de la seva obra.

La seva obra: es pot dir que aquests notaris es repartiren amablement gairebé tots els papers de l'auca notarial: Roca Sastre assumí el de publicista -o jurista o romanista-: només cal endinsar-se als seus "Estudios de Derecho Privado" o al seus volums de "Derecho Hipotecario" per comprovar-ho; Ramon Faus podria ser definit com el Degà per antonomàsia, no solament perquè va ser elegit degà del Col·legi Notarial en tres diferents ocasions (i un cop jubilat, com ja hem

dit, President de la Comissió Jurídica Assessora), sinó perquè, pel seu caràcter pactista i decididament pacificador, el deganat del Col·legi Notarial de Catalunya la esqueia com anell al dit; Porcioles fou el polític possibilista que va saber moure's amb habilitat pels sovint tortuosos passadissos del poder per tal de salvar, com diu Josep Pla, el que es podia salvar del dret civil català, i res més. Finalment, Lluís Figa Faura fou el secretara amb majúscules d'aquell grup, un secretara que, segons ha deixat escrit Josep Maria Puig Salellas, tant s'interessava pel dret, com per l'economia, la història o la lingüística, el coneixement de la qual considerava imprescindible per a la comprensió dels textos jurídics.

Puig Salellas, que ingressà al notariat l'any 1953 (el tribunal de les seves oposicions estava presidit justament per Ramon Faus) va publicar a "La Vanguardia", després de la mort de cadascun dels notaris compiladors, quatre notes necrològiques, en les quals, partint del context històric de la transició, intentava resumir alguns dels trets més característics de la seva respectiva personalitat. Les necrològiques de Puig Salellas constitueixen una mena de

vincle d'unió, encara que amb caràcter pòstum, entre aquests quatre notaris catalans.

Així, en l'article dedicat a Roca Sastre, publicat dos dies després de la seva mort, el 29 de desembre de 1979, Puig, després de destacar que Roca Sastre passaria a la història de Catalunya com un dels seus més exímis juristes, a la manera dels grans juristes romans, als quals s'assemblava fins i tot físicament, afirmava que "a Catalunya l'entrada en vigor de l'Estatut posarà en marxa una actuació legislativa important, en la qual estarà en joc l'afiançament d'un procés de recuperació política al bell mig d'una profunda crisi econòmica (...) Davant d'un procés d'aquesta magnitud, la figura de Roca Sastre, el seu estil de jurista convençut i de treballador conscient, podria ser un bon punt de referència per a la consecució del gran objectiu comú: un bon esquema de convivència política".

La necrològica dedicada a Ramon Faus es publica el dia 4 d'agost de 1987 (Faus havia mort el dia 11 de juliol d'aquell any); Puig hi destacava la figura de Faus per la seva humanitat, pel seu sentit de la mesura, de l'equilibri, fins i tot de la ironia – Faus es confessava un gran especialista en la comprensió dels problemes de les vídues-, circumstàncies que van afavorir ineluctablement la seva projecció als càrrecs directius del notariat català i del notariat llatí. Puig considera que la seva etapa més brillant com a jurista fou la de l'elaboració de la Compilació, que Faus veia com a cosa pròpia, salvant en tot cas l'autoritat de Roca Sastre.

Potser la necrològica més difícil de redactar per a Puig Salellas devia ser la

que dedicà a Porcioles amb motiu del seu traspàs, que es produí el 5 de setembre de 1993: Puig centra el seu article en les lleis, tan importants, que es van dictar durant l'etapa que Porcioles fou Director General: la Llei hipotecària de 1944, el Reglament notarial del mateix any i la Llei de censos de 1945. També destaca la seva intervenció política en la promulgació de la Compilació després de fer una breu referència al "nefast invent dels edificis singulars" que es desenvoluparen durant el temps que ocupa l'alcaldia de Barcelona, conclou que, en qualsevol cas, Josep Maria de Porcioles es va merèixer l'homenot que li dedicà Josep Pla.

Finalment, amb motiu de la mort del notari Lluís Figa Faura, esdevinguda el dia

Puig Salellas publica una altra necrològica a "La Vanguardia", titulada "L'intel·lectual i l'home", on després de fer un elogi de les moltes inquietuds intel·lectuals del seu bon amic i company de la Fundació Noguera, diu que Figa fou, en cada manera, l'epígon d'aquella generació d'eminentes notaris que va de Roca-Sastre i Faus a Porcioles i Noguera, passant per Enric Gabarró.

Al llarg d'aquestes necrològiques, Puig Salellas evita valorar –potser de forma deliberada- les tendències conservadores, tant des d'un punt de vista jurídic com polític, d'aquests notaris compiladors, tendències que tanmateix devien influir, en una mesura que potser algun dia convindria avaluar, en el contingut de les institucions que, amb una gran precisió tècnica, van ser compilades, algunes de les quals tenien una vigència pràcticament nul·la. D'altra banda, és ben possible que les

al•ludides tendències influTren també en l'arraconament o l'oblit d'algunes institucions que, malgrat respondre a realitats socials que ningú podia negar, ni tan sois van ser objecte de discussió per part deis compiladors.

He deixat per al final l'apartat relatiu a les distincions, creus i medalles rebudes per aquests quatre notaris. Com és lògic suposar, tots ells foren mereixedors de diferents honors; naturalment uns més que altres. Amb aixó de les medalles passa com amb les escriptures: alguns notaris tenen més habilitat –o estan millor situats– per a aconseguir-les. Al capdavant, però, les medalles i les distincions no

acostumen a ajudar-nos a distingir res, més aviat al contrari. És per aixó que aquí no farem un recompte d'aquestes distincions; ens limitarem a constatar un fet que, al nostre parer, honora aquests quatre notaris més que no pas totes les medalles rebudes: cap d'ells va cobrar ni un céntim pels seus treballs en la preparació de la Compilació; tots ells treballaren, tal com destaca Faus en una entrevista publicada a "La Vanguardia" amb motiu de la seva jubilació, "gratia et amore". En una época en qué tot vol ser economia, crec que val la pena ressenyar aquesta singularitat, aquest element diferenciador.

Eladi Crehuet